

Паукова Анастасія Миколаївна
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

Основу адміністративної реформи становить упорядкування державної служби в Україні, побудова такої системи державних органів, за якої кожен з них найбільш ефективно виконуватиме покладені на нього функції, при цьому має бути відсутнім дублювання повноважень та завдань таких органів. На сьогодні виділяють проблеми публічної служби, серед яких відсутність не тільки законодавчо визначених, але теоретично комплексно розроблених положень щодо основних ознак, принципів, завдань, функцій, видів та інших теоретичних питань публічної служби, вирішення яких у рамках реформування правового інституту державної служби як складової частини публічної служби, є вкрай необхідним.

Серед теоретичних розробок проблеми публічної та державної служби заслуговують на увагу роботи таких учених-адміністративістів як В.Авер'янов, О.Андрійко, О. Бандурка, Ю. Битяк, В. Завгородня, М. Карпа, С. Ківалов, І. Коліушко, Т. Коломонець, В. Колпаков, Л. Наливайко, С. Нечасенко, С. Нечипоренко, О. Оболенський, В. Погорілко, Н. Рунова, О.Рябченко, Ю. Старілов, В. Тимощук, М. Цуркан, В. Шаповал, Ю. Шемшученко, А. Школик, Н. Янюк та інші.

Саме визначення, яке закріплено на законодавчому рівні в нині чинному Законі України, і зумовлює відповідні ознаки державної служби: це особливий вид професійної діяльності; здійснюється на професійній основі особами, які займають посади в державних органах та їх апараті; спрямована на практичне виконання завдань і функцій держави; за виконану роботу особи одержують заробітну плату за рахунок державних коштів.

Про відсутність єдиного наукового підходу до визначення сутності поняття „публічна служба” свідчить різноманітність поглядів вітчизняних і зарубіжних учених-юристів. Вивчення результатів наукових досліджень учених-юристів дозволяє виділити низку основних положень, які є усталеними в адміністративно-правовій науці, а також окреслити проблемні питання у цій сфері. Так, С. Нечипоренко звертає увагу на неоднозначність тлумачення терміна „публічна служба” у науково-практичних коментарях КАС України. Вченим розглянуті науково-практичні коментарі за редакцією Р. Куйбіди (два видання) та за редакцією М. Пасенюка. Узагальнюючи ці роботи, С. Нечипоренко вказує на існування двох підходів до тлумачення поняття „публічна служба”. З одного боку, у вузькому розумінні, науковці пропонують від-

носити до публічної державну службу та службу в органах місцевого самоврядування; з іншого (у широкому розумінні) - відсутня одностайність тлумачення терміна: вчені досі не визначили єдиного критерію віднесення органів і службовців до публічних.[1]

Разом із тим П. Вовк вважає, що слід відмінити термін „публічна служба” і застосовувати історично, доктринально та законодавчо сформовані терміни „державна служба” та „служба в органах місцевого самоврядування”, які використовувалися раніше і продовжують використовуватися зараз.[2]

Досі немає єдності у поглядах науковців в окресленні меж публічної служби. Так, В. Тимошук та А. Школик на прикладі досвіду практики зарубіжних країн виділяють інституційний і функціональний підходи до розуміння суті публічної служби, та визначають інституційний підхід, що обмежує сферу публічної служби рамками публічної адміністрації, як найбільш раціональний для України. Вони вважають, що, визначивши межі публічної служби можна встановити коло осіб, які перебувають на публічній службі, тобто публічних службовців, і пропонують визначати публічну службу як особливий вид діяльності осіб, які працюють в органах публічної адміністрації й основним завданням яких є забезпечення реалізації публічних інтересів. У поєднанні цих двох блоків фактично можна з'ясувати реальний потенціал публічної служби.[3]

Логічним є розуміння державної служби як складової частини, виду публічної служби. В науці адміністративного права вироблені різні підходи до поняття державної служби. Традиційно розглядають її у трьох аспектах - соціальному (здійснення завдань та функцій держави в суспільстві), політичному (формування державної влади) та правовому (передбачає її правове регулювання).

Державна служба в Україні ґрунтується на таких основних принципах: служіння народу України; демократизму і законності; гуманізму і соціальної справедливості; пріоритету прав людини і громадянина; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі; персональної відповідальності за виконання службових обов'язків і дисципліни; дотримання прав та законних інтересів органів місцевого і регіонального самоврядування; дотримання прав підприємств, установ і організацій, об'єднань громадян.

У світлі євроінтеграції державних та правотворчих процесів в Україні увага вчених-юристів, нормотворців приділяється європейським принципам державної служби: верховенству права, законності, патріотизму, добросовісності, професіоналізму, публічній нейтральності, лояльності, публічності, прозорості, стабільності, відповідальності; рівному доступу до державної служби.

На сучасному етапі заходи незалежної Української держави в цілому спрямовуються на створення оптимальної структури державної служби та забезпечення її ефективної роботи шляхом реформування адміністративної системи, впровадження нової кадрової політики, підтримання та розвитку про-

фесійності державних службовців. Як зазначає Іншин М. „Інститут державної служби підлягає реформуванню в контексті більш загальних завдань адміністративної та державно-правової реформи в Україні. Метою такого реформування є становлення високоефективного і авторитетного інституту державної служби на основі визначення і правового регламентування специфічних особливостей державно-службової діяльності”.[4]

Отже, державна служба є необхідним і важливим елементом структури держави. Головний критерій виокремлення сутності державної служби полягає в її основному призначенні - професійно і компетентно реалізовувати функції державного управління у сфері організації та регулювання суспільних відносин. Реалізація завдань та функцій держави - це функціональне призначення державної служби. Сутність державної служби обумовлюється соціальними цілями та завданнями, оскільки перед нею стоїть головне завдання - служити народним інтересам. У такий спосіб державна служба виконує функції забезпечення та задоволення суспільних інтересів. Україна у процесі її становлення як правової, демократичної та соціальної держави потребує поміркованої політики щодо здійснюваних реформ, особливо в частині роздержавлення певних державних структур та інститутів, оскільки деякі функції найкращим чином з урахуванням необхідності забезпечувати права фізичних та юридичних осіб можуть бути реалізовані тільки в межах державної служби.

1. Нечипоренко С.І. Зміст служби в органах прокуратури: деякі проблемні питання правового регулювання /С.І. Нечипоренко //Право і безпека. – 2010. - №2.
2. Вовк П.В. Захист прав, свобод та інтересів громадян в адміністративному суді першої інстанції: автореферат...к.ю.н. /П.В. Вовк. - Одеса, 2009.
3. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України /ред. В.П. Тимошук, А.М. Школик. – К.: Конус-Ю, 2007.
4. Іншин М. Значення державної служби для розвитку сучасної України /М. Іншин, О. Середа //Публічне право. – 2012.

Пекарчук Альона Володимирівна
студентка Інституту прокуратури
та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ШТУЧНЕ ПЕРЕРИВАННЯ ВАГІТНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ ДИСКУРС

Уже протягом останніх десяти років Україна посідає одне з перших місць серед держав Європи за кількістю абортів та показниками народжуваності. Небагато хто буде заперечувати те, що в Україні географічно доволі